

Pomhaj Bóh!

Cišto 22.

3. junija

Lětnik 4.

1894.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihcizischcetni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. njedzela po Bozej Trojizy.

Lut. 14, 16—24. Krótke, ale khotne słowo se šwojeho šwjateho sczenja chzemy dženš psched šwoju duschu a šwědomnje stajicž. „Duž roshněwa šo tón hospodar“, tak ma šo w šwjatym tekšće. Nasch Bóh, to je tón hospodar, njeje sawěrnje tak šlaby a šipry, kaž šebi myšlimy. Woprawdže tak lohko njeje, š nim šo šjednacž. Wón móže šo roshněwacž a wón dyrbi šo roshněwacž, hdyž jeho šczerpnošcž a dolhocžakanje šapřewamy a nje-wužitnje wužiwamy. Steji pišane a pschi tym woštanje: „Šchtóž Ššnyej Božemu njewěri, tón njebudže žiwjenje widžecž, ale hněw Boži woštanje nad nim.“ A Šejuš jo wobtwjerdzi w našchim šwjatym sczenju: „Ša paš wam praju, šo žadyň tych šamych mužow, kotřiž prošeni šu, mojeje wječerje woptacž njebudže“. Njeje wěrnó, šo wschitzy ludžo šbóžni budža. To je žalóšna a štraschna lža, š kotrež šo šhudy, hubjeny hrěšchnik da do wěštosče kolebacž a š swojemu škazenju šašleplicž. Budže wjele, haj Bohužel pschewjele, kiž njebudža Božu wječer we wěčnosčzi woptacž. Šrael je jo šhoniš, šchtož rěka, nješhodžicž ša šhóšom a ša pscheproschenjom šwojeho Boha. To je tež hižo někotryžkuliz šchescžizjan šhoniš a budže jo, Bohuštorženo, hišcže juntrócž we wěčnosčzi šhonicž. Nje-mylu šo, Bóh šo njeda ša šměch měcž; tole šlowo woštanje žalóšne a šhutnje wěrne, byrnjež tež jich wjele do njeho njewěriko.

Ach, mój luby bratsje a moja luba šotra, Bóh cže šwarnuj, šo ty njeby pschishoš pod šud tuteho šlowa: „Ša cži praju, šo žadyň tych šamych mužow, kotřiž prošeni

šu, mojeje wječerje woptacž njebudže.“ Ty šy prošeny Na to móžesh šo špuschcžecž. Ty šy prošeny psches twoju šchcženizu, prošeny psches wšchu wucžbu a předo-wanje Božeho šlowa, kotrež šy tež ty šhšchaš. Wječer budže šo junu džeržecž. Na to móžesh šo špuschcžecž. Wona budže šo tež bješ tebe džeržecž. Leži jeno na tebi, hacž chžesh na nej džel bracž abo hacž dyrbi šo tež na tebi tole šlowo dopjelnicž: „Wjele budže jich pschincž wot ranja a wot wječora a š Abrahamom a š Šsaakom a š Šakubom w njebjěškim kraleštwje ša šlidom šedžecž. Ale džecži teho kraleštwja budža wuštoršane do teje najšhubscheje cžemnosče, hdyž budže wucže a šubow šchšipjenje.“ Tón šnjes cži pomhaj, šo by ty pschishoš ša jeho šhóšom a pscheproschenjom. Wón něšš š tebi praji: „Šlaj, ja šteju psched durjemi a šlapam; budže-li šchto mój šhóš šhšchecž a durje wotewrjecž, š temu budu šancž a š nim wječerjecž a wón šo minu“. Derje tebi, hdyž jemu durje wotewrišch! Budžesh jeho wječer hižo jow woptacž. Budžesh woptacž a widžecž, tak dobrocžiwny tón šnjes je a šmješch w nim žiwjenje a wšcheho došcž. Budžesh jo tež juntrócž we wěčnosčzi woptacž, hdyž budžesh to widžecž a woptacž, šchtož hišcže žane wócžko njeje widžalo a žane wucho njeje šhšchalo a do žaneje wutroby pschishlo njeje, mje-nujzy, šchtož je Bóh tón šnjes pschihotowaš tym, kiž jeho lubuja. Ty budžesh šbóžny ša cžaš a wěčnosčž. Šójcže, lubi bratsja a šotry, pójcže, wšchitko je hotowe. Š.

Jeſus a cźlowjeſoje.

VIII.

Dwėlowarjo a ewangelijon.

(Potraczowanie.)

3. Kať Jeſus i dwėlowarjami wobkhaďuje.

Hdy ńmy pŏsnali, kať czeźto je w naſchim czańu druhdy cźlowjeſej k wėrje ńo pſchedobycy, chzemy ńo nėtko praſheczy: Kať mŏżemy dwėlowarjam pomhać, ńo bėchu njeħablaźu wutrobu doſtali? Wot niłoho druheho to lėpje nawuńnyć njemożemy, kħiba wot naſcheho Ānjeſa a ſbŏźnika Jeſom Āhryſta. Praſhejmy ńo teho dla, kať i dwėlowazyumi wobkhaďuje.

Œchtoź budżemy pŏsnaczy, budźe to, ńo wiďzimy, kať wŏn jim huſto krucze napsheczywo ſtupi a druhdy ſańo miłe a i czerpliwje i nimi wobkhaďuje. Wot teho wotwiſuje, ſchtoź je potajna pſchicźina dwėlowanja abo mŏże ńo teź prajiczy, wot teho wotwiſuje, kať cźlowiſta wutroba ſnutſkonnje k Bohu k wėrnoſczi ſteji.

Œchtoź dwėlowazych naſtupa, kiź temu ſbŏźnikiej napsheczywo ſtupja, ńo iich dwėlowanje nimale pſchezo jenoź na jeho wońobu (parſchonu) poczahuje, mjenujzy hać wŏn tŏn je, kotryź być chze, Āhryſtuſ, Boźi Œsyn, wot Boha pŏſłany ſbŏźnik. Œkuttowanie teho ſbŏźnika po tajſim na to dźiwa, wėru do njeho wubudźeczy a wobtwjerdźeczy. Wŏn myſli, ńo je wſchitko dobyte, hdy ńu cźlowjeſoje i nim do praweho towańſtwa ſtupili. Pſches njeho ژیwyh cźinjaze pŏsnacze Boże a prawe towańſtwo i Bohom wobudźa; pſches njeho Boże wodźenje w ſanďjenym, w nėćziſchim a w pſchichodnym czańu pŏsnaja; pſches njeho prawe ſroſymjenje ſwjateho piſma namałaja, pſchetoź wone je, kiź wo nim ſwėdźi. To wſchitko ńamo wot ſebje pſchindźe, hdy ń i wėru do jeho wońobu prawje ſteji. Wone pſchindźe, hdy ń teź niź na jene dobo, tola po nėćim.

Tola wobhladajm ńebi to nadrŏbnje! Tŏn ſbŏźnik ſteji pſchod Pilatuſom. Pilatuſ njeje lėpſchi ani hŏrſchi, hać czi wońebni knjeſoje tamneho czańa i wjeſcha bėchu, cźlowjeſ, kiź bėche ژیwy w luboſczi k mamonej a ژیadoſcziwoſczi, w loſchtach a njeprawdoſczi. Hdy ń ńo ſmėjotajo praſheſche: Œchto je prawda? — chzyſche i tym prajiczy, ńo wŏn i zyła niczo njewėri, ſchtoź wyſche ſwėta ſteji. — A ſchto cźini na to Jeſus? Wŏn jemu ſjewi; „Ty njechaſch prawdźe płaćiczy daczy, ani prawdźe wo Bohu, ani wo ńebi ſamym, ani wo ſwėcze a praji: „Rŏźdy, kiź i prawdy je, tŏn poſłucha na mŏj kłŏſ. Pŏſnaj mje, kaťki ńym, a ſapſchimni mje, potom je tebi pomhane.“ — Wŏn ſnaje jenoź jedyn pucz, ſabludženemu cźlowiſtemu dźeſczi pomhać a tŏn pucz rėka: „Poſłuchaj na mnje! Pŏſnaj mje!“

W tej ńamej ħodźinje, hdy ń bėchta ژی Jeſus a Pilatuſ ħromadźe, bėchu teź druſy dwėlowarjo; ja ńebi na japoſchtołow teho Ānjeſa myſli. Woni, kiź bėchu ńo k njemu pŏsnali jaťo k temu ńynej teho ژیweho Boha, woni, kiź bėchu pola njeho byli w jeho bėdźenjach, woni bėchu tola wſchitzy roſcźełali. Woni niź jenoź dwėlowachu, ńo bėche pucz wumrjeczy, kotryź iich miſchtr dobrowŏlnje naſtupi, najlėpſchi — nė, woni mėjadu jon ſa zyłe ſchŏdny. Œcźeħwŏl teho je, ńo ſchiz wuħladawſchi wėru a nadźiju ſhubichu a ńo teź pomjeſczy wo ħorjeſtaczju doſtawſchi ſamowŏlnje dwėlowachu. — Pſchi tym wſchėm tŏn ſbŏźnik wjedźeſche, ńo jim w ħłubokej wutrobje cźiſta luboſczy k njemu, wulki ħłŏb po prawdźe, ħorjaze ژیdźenje po ſbŏźnoſczi byďleſche. A teho dla iich i miſej ruku i dwėlowanja wutwjedźe. — A to ſańo tať, ńo ńo jim ſjewi w krańnoſczi ſwojeho ħorjeſtaczja a w ſwojej ſbŏźnikowſkej ſmilnoſczi. Ĥaj, najħrŏbliſchemu i tych dwėlowarjow, Tomaſhej, zyłe po jeho woli cźinjjeſche. Wŏn jemu dowoli ńamo wumėnjenja poſtajiczy, pod kotrymi ژی chze wėriczy —: „Tyħi ńem ſwoj porſt a wobłada ژی mojej ruzy; a podaj ńem ſwoju ruku, a połoz ju do mojeho boła; a njebudź njewėrjazy, ale budź wėrjazy!“

Druh ژی pſchitkad: woni farizejzy a piſmaruczeni k njemu ſtupiwſchi ńo jeho praſchachu: „Kať dołho ſdzerzujjeſch ty naſchu duſchu? Œeli ńo ńy ty Āhryſtuſ, pomjeſ nam ħroble!“ (Jan. 10, 24.) Ale Jeſus jim jańneho wotmolwjenja njeda, ale jenoź praji: „Ja ńym wam to powjedził, a wy njewėricze“. Œzeħo dla? Wŏn wė ńo je dawno ħižo myſli iich wutroby, ńo wŏn tŏn Mėſiaſ być njėjmje. Njech teź tyħaz dźiwow cźini, — woni je prėja. Njech wŏn rėczy, kať niħdy ژیadyn cźlowjeſ rėczal njeje — po iich myſli ma cźerta. Tuczy cźlowjeſoje ńo tať rjez ńami k ńebi modla. Jenoź iich myſle jim płaća. Tajkim ſtwjerdźenym wutrobam Jeſus pomhać njemoźe: Krute jeho ſłowa kłincza, hdy ń wŏn praji: „Wy ſcze wot wŏtza, teho djaboła, a po waſcheho wŏtza ژیadoſczech chzećje wy cźiniczy“, abo: „ludźo lubuja tu cźemnoſczy bóle, dzyli ſwėtko; pſchetoź iich ſkutti ńu ſle.“

Kať zyłe ħinať ſtupi Jeſus dwėlowazemu Janej ſcheczenikej napsheczywo! Ĥaj, wŏn bėche dwėlowazy, jaťo ńo Jeſuſa praſheczy da: „Œzy ty tŏn, kotry ژی pſchinczy ma, abo dyrbimy na druheho czałacz?“ Wŏn bėche w najſtraſchniſchim dwėlowanju. Njebėche wŏn tŏn, kotry ژی pſchinczy mėjeſche, bėche teź jeho zyłe ژیwjenje, ſwėdźenje, ſkuttowanie, wulke ħamoſjebanje; potom njewjedźeſche, ſchto dyrbjeſche i zyła ħiſcze wėriczy.

Ale tutŏn dwėlowar ژیdźi po tym, ńo by wot ſwojeho dwėlowanja, kotreź czeźte na nim leźeſche, wońwobodźeny był. A duź ħhwata k Jeſuſej, na kotrymi ژی dwėluje, runeź to ſkuttowanie Jeſusowe njeroſymni. Ale ſchtoź ſapſchijeczy njemoźe, chze rad ſapſchijeczy. A Jeſus dyrbi jemu pomhać.

A Jeſus jemu pomha. A ſańo tať, ńo praji: Pŏj a woħłada ژی! Wŏn jemu pokazuje, ńo wŏn tať ſkuttuje, kať dyrbi ſkuttowacz po tym, ſchtoź je wo tym Mėſiaſu prjedy wėſchczene — ńo je wŏn ta rėka, i kotreź ńo bójſka ſmilnoſczy wulwa.

Jeſus njeadwėluje na tym dwėlowazym — to wiďzimy i tych ſłowow, i kotrymi ژی ńo na Jana teho ſcheczenika wyſchcche wſchitki ژی druhich woſbėhuje, kiź ńu ńo hać do teho czańa narodźili. Ĥaj, Jeſus wė, ńo je tŏn muź i prawdy a budźe bóry ńańo i nim pſches jene. Jan je ſprawna duſcha.

Kať podobne ſda ńo dwėlowanje farizejſkich dwėlowanju Janowemu być; — kať jara ħinaſche hać Pilatuſow! Œ Janom ńu woni pſches jene w tym dwėlowanju, hać je Jeſus tŏn, kotry ژی pſchinczy ma. Wyſche Pilatuſa, jaťo teho „necziſteho pŏhana“ ńo tuczy wyħozy knjeſoje i Boźeħo luda w ſwojej ħordoczi woſbėhuja. Woprawdźe pať njeſu runje kať Pilatuſ „i prawdy“; woprawdźe ħiſcze bóle hać Pilatuſ, njejeſte ſwėtko ħidźa; woprawdźe je iich zyłe ħodźenje ńama cźemnoſczy. Tať pſchindźe tať daloło, ńo kať Pilatuſ pſcheradniźy a mordarjo krala prawdy. Jan pať je laćny po prawdźe ſrjedźa w dwėlowanju, — runeź ſwoje dwėlowanje w tej ńamej myſli wupraji, kať czi farizejzy. A dokeł ژی je ħłŏdny po prawdoſczi, dyrbi teź naſchczeny być.

(Potraczowanie.)

Dźiwnej cźlowjeſej.

Wot Ē. W.

(Œkŏnczenie.)

„Najradſcho bych tať cźinił“, wotmolwi Ĥandri ژی ſmėjo, „mi je kŏźdy kŏczy ژیel, hdy ń dyrbju ħudeho pjenjeſy bracz, wo kotrymi ژی wem, ńo iich wjazy nima hać ja ńam — tola to ńo ħinať njeħodźi, pſchetoź ja dyrbju ħłėba mėczy. Ale“, Ĥandri dale powjedache, „taťle ſa ńamu ſaſtuzbu dźełacz — to mje ſwjeħeliczy njemoħto! Ja chzu mŏj ſchłŏrni i luboſczi klepaczy, knjeſ lėkarjo, ħewať je dźeło ħubjena wobczeźnoſczy.“

„Ĥłaj, kať prėdar na ſchewſkim ſtŏlczy!“ ſmėjeſche ńo lėkar, poſynny ńo ſańo, kať by ńo jemu ſpodobało ħiſcze dale i Ĥandrijom ńo roſtėczowacz.

„Wy, kať ńo mi ſda, i kŏźdym dźełom, kotreź cźinicze, nėkaťu ſkuzbu luboſcze wopokaſacze.“ Lėkar pſchezo ħiſcze ńo ſmėjo dale powjedache. „Rŏ, to je ſchwarna wėz — ale je dħa kŏźdy cźlowjeſ kŏźdy kŏczy taťeje ſkuzby luboſcze ħŏdny? Dźakuje ńo wam ſa to?“

„To moja wėz njeje“, ſnapsheczywi Ĥandri wjeħeły, „ale Bohu lubemu Ānjeſej my tola teź pſchezo wjeħele njeczinimy a tola — tať praji moja ژیona — wopokaľuje nam pſchezo ńamu luboſczy, njech ńo nam dobre abo czeźte ſda, ſchtoź wŏn ſczele.“ Pŏſlenie ſłowo bojaſliwje pſchitaji, kať jedyn, kotremu ژی je ńamemu ħiſcze czeźto teho wėſty być.

„Wy ſcze mi dźiwny cźlowjeſ!“ dźeſche lėkar kať w ħłubokich myſlach a roſħładowaſche ńo, doniź jeho wŏcźto na ħorej ſtejo njewoſta. Ale — praſheczy ńo njechaſche. Wŏn to ſnajjeſche, kať by ńo potom ſtimlenie a ژیadoſczenje ſapoczalo. Wŏn ńebi myħleſche, ńo wonaj ńamaj na to pſchindźetať, hdy ń wŏn ħiſcze ħhwilu woczajnje. Ale je ژیanym ſłowczkom na ħoroſczy njepomniſchtať. To bėche ſpodźiwna cźichoſczy, kať połne podacze do Boźeje wole wucz, ale ju lėkar ħiſcze njėnajjeſche a ſańo ſtejeſche pſchod ħudańczkom. Pſchi ńamym to jeho mjerſaſche, a prjedy hać bėche prawje chzył, bėche praſchenje wuprajene:

„Œchto wam je, mała ژیona, ja wiďžu, wy ſcze ħora! — macze ńnano lėkarja, potom ńo ja do teho mėſcheczy njecham.“

Wŏn ńo naſtŏźi, ńo bė to praſchenje wuprajil. Pſchetoź nėtko ńo woczatowaſche njekŏnczne ژیadoſczenje! — Tola ħinať bėche — wona jemu i kŏćkimi ſłowami wo ſwojej ħoroſczi powjedache.

Kak to dziwnie hromadze trjehi! Som beshche ta zona zerpila a njesla, psched czimz beshche czicha kmiercz jeho zonu sakhomala. Rudjenje wo jeho zonu, bobuczucze i tutej wobohej ze rpjazej, kiz tak czicha a poddata psched nim bedzesche — woboje eh o moznie sapschimny.

Wona dale powjedasche, so je po czejkej thoroszi klaba na nobi wostala, so wschat je so lekarja, haj dweju wo radu prashala a so staj wobaj prajitoj, so je wuhojenje, hdnz tez niz dospolne, jenoz mozno, psches drohe hojenje (kurn), so pat staj so jejny muz a wona hjo do teho poddataj, so chzetaj to czerpienje bjes tym njesca, doniz junu — wona so sakhmja to prajizy — knano wot hebje njebudze. „A“, wona skonczaj, bjes tym i hnujazej dzakownoscju na swojeho muza pohladawshi, „ja hym tez zyle spokojom, ja so wjeselu, so mozu w mojim domje wschitko sama wobstaracz, a hdnz je jenoz moj muz wjeseln, mozu jo derje injeicz, boloscze su tez poredko mulke.“

„Haj, hdnz je jara sle“, muz pschistaji a swoju mlodu zonu sa ruku pschimny, „potom dyrbju je spewacz, so lozo pschetraje!“

„Bo tajkim teho dla“, myshlesche hebi lekar — „teho dla!“ Wjelczo a polny dzimania na wobeju hladasche.

„Ale na dobo won horje stoczi a hnemny hebi bjes woczj pschimny. Schto to beshche! Schto to mucha dele po jeho brodze bezesche? Ach ne — zana mucha, kapla — deszczika!“

„Won praji: „Woj staj dziwnaj czlowiekaj; wam nichto trosymicz niemoze. W pschichodnych dnjach tu saho nimo pschijedu a nuts pohladam. Wot was, mischtrje, chzu por schornjom ieschitnych mecz, kiz so hodza sa tajke hubjene pucze. A netko mjesce dzat sa waschu lubosczi!“ praji won stupajo.“

Bomaku jeho wos dale jedzesche. Won wjazny njemorkotajsche, kaz prjedy. Stare myhle tez njepschindzechu saho — ale nowa hnidka myhlow so jemu sepschedze.

„Dziwnaj czlowiekaj! Dzele bjes luboscze — hubjeny stuf? Szluzba luboscze — Boza szluzba, kiz wutrobu wjeselu czini? Lubosczi je wschitko, schtoz Boh czlowiekaj pschiwobroczi — dobre abo se?“ Szame hudaiczka! Won i hlouwu wjesche.

A hischcze neschto beshche so stalo, neschto spodzimne! Do njespojnej wutrobj beshche krepka lekarstwa panyla, kotrez nasch lekar hischcze zenje, ani sam hebi, ani druhim czlowiekam napisał njebe, wona beshche i hapytki njebieskeho lekarja a nasch lekar ani nemskeho am kaczanskeho mjena lekarstwa njesnajesche, kotrez kaz nowe zimjenje, tak czopke a ponizaze psches wutrobu czehnjeschche. Beshche to krepka praweje, czopkeje czlowiskeje luboscze. A hdnz tajka do wutrobj pschindze, tam sapocznye so hibacz, tam mera njeje, doniz ploda widzecz njeje.

„Me, mera njewostaji. Dizo sa netotre dny lekar saho nimo pschijedze. Ale ton kroczi jeho wos khetro doho psched khezju stejesche. Lekar drje mjesche wjazny wobstaracz, hacz so hebi sa por schornjom meru wsacz da. A jako potom sa dobru hodzinu saho won stupi, beshche w jeho woczomaj dziwna jasnoscz, kotraz tam hewat widzecz njebe.“

Mlody schewz ja nim khwatasche. „D, knjes lekarjo — knjes lekarjo“ — jemu so czejko reczesche — „icze hebi tez na to pomyslit, so kmoj moj khudaj? — telko ja nawdacz niemozu. D, wy nam njedyrbjat tajku nadziju czinicz, knjes lekarjo!“ Zeho hlof schepotasche, a bylsh jemu i woczow kapachu.

„Slupocz — i merom! Njeskym dha ja wot was nawutnyk, so je szluzba luboscze Boza szluzba a so wutrobu wjeselu czini! A netko mi wjeskeje wutrobj popschecz njehaczce?“

Wos wotjedze a Sandrij stejo sa nim hladasche. Beshche so dzim stak? Beshche woprwdze tak? Won, ton lekar, kotrehoz so wschitzy bojachu, dofelz beshche wobozny a nahly — won chzysche na so wsacz, schtoz hojenje (kura) w universitskej hojejni pfaczesche? D ne, to beshche pschewjele!

A tola tak beshche. A schtoz lekar sapoczja, tez dokonja. —

Zhdjenje, meshazy so minychu. Wjele prozy, wjele puczow, wjele pienjes be trjeba; lekar wschitko wobstara a skoncznje dzen sekhadza, na kotrymz mszesche Sandrij po swoju wustrowjenu zonu dojecz.

„Ale tez Boh luby Knjes dokonja, schtoz sapocznye. Lekar wjazny njemorkota a njeje wjazny njespojny. Won ma wjele druheho myshlicz wot teho czaha, so je jeho woczko so rosjafniko sa zusu nusu. Won wjazny hinał niemoze, won dyrbi pomhacz.“

A spodzimne je: wot teho czaha, so je tamna krepka do jeho wutrobj panyla, kotraz je jeho woczj rosjafnika, ludzo tez na njeho i druhim pohladanjom hladaja — lekar czuje, tak husto dzat a poczeszczowanie jemu i woczow napscheczimo hweczitej.

A kaz husto pschi nimojedzeniu mlodeho schewzowe spewanje sakhyschi, jemu wutroba postakuje, pschetoz wona so i nim sobu wjeseli.

„Sandrij ma prawo“, potom stary lekar praji, „czlowiek dyrbi schorn i luboscju krepacz, potom byla dzele radosczi. Szluzba luboscze — Boza szluzba, a wona czini wutrobu wjeselu.“ To won we; won je to saczuk. A tak sapoczinaju so jemu te hudaiczka, kotrez su jemu „dziwnaj czlowiekaj“ i hudanju dakoj, wuhudacz — po neczim a jene po druhim.

A dzen pschindze, hdnz tez najwiesche hudaiczko, kotrez so jemu netko hischcze dzimne bycz sda, jako wobsozaza wernosczi jasna a krafna psched jeho woczomaj stacz budze: Kak wschitko, schtoz Boh czlowiekaj sczele, nesch je srudoba abo wjesele, niczo druhe njeje hacz same wopokasma jeho luboscze.

Na kraju.

Beshche mroczne ranje tonz oktobra. Wetsif hwisdasche psches pola, kaz by saznu hymu pschipowjedacz chzyl. Moznie tschashesche khezti maleje wjeski, kaz by jim pschitrywaze tjeski rubicz chzyl.

Pschi wschem hrosnym wjedrze so nimale na jene dobo, prjedy hacz beshche pjecz wotbiko, durje kheztkow wotewrichu a won stupichu wschitzy muzszj wot 17 let hacz do 70 let stari.

Sa netotrymi pschindzeschtaj zona abo macz, hebi ruzny kloczichu, tam so i wutrobny wofschenjom roszhonowachu a muz dosta pscheczjelne klowo sobu na pucz.

Netotrych nichto won njepschewodzesche, woni durje hymni abo samo hnemni sady hebje sapraschnychu.

Woni khwatachu na blisku zelejništu staziju, so bychu i ranishim czahom w prawym czahu dojeli, hdnz mejachu dzele.

Netotre zony sa nimi hladachu.

„Schto stejicze wy a woczj wudzeraczce?“, wotry hlof sawoła a njeczepana hlowa so i wotnom won tytny.

„Wista drje so drjeje, so jejny luby so tajki domoj njewroczi, kajkiz je woteschoł.“

„Wo mojeho muza so staracz njetrjebaczce“, mloda zona wotmolwi a swojej jasnej woczj zony pschiwobroczi, kiz i wotnom hladasche.

„Njeczin mi jeno tak dziwnie; won njebj prenj byl, kiz schtyri njedzele po kwašu hischcze druhu wopyta. Schto wesch ty wo jeho lubkach, prjedy hacz je tebe wsak.“

„Psi, njeje wam hańba“, praji Wista, „tak sle myshlicz, dawa knano wam wasch muz i temu pschicziny?“

„No, to chzyla jemu radzicz“, Scholczina sawoła, „jeho a tych hólzow hym hebi derje woczahnyla; woni mi na klowo poskuchaja.“

„Kak scze to dokonjaka?“ prasheschche so Wonischowa, kiz tez podla stejesche.

„Tak beshche wotmolwjenje a pschi tym swoju piascz i wotnom won tytny.“

„Ja wo pulach niczo njedzerzu“, druzi hlof czishe praji, „a moje dzeczj tola poskuchaja.“

„Haj tak doho hacz su male“, beshche Scholczinine wotmolwjenje.

„Ja hebi myshlu“, saho prenja praji, „na czoz so czlowiek wot małoscze swuczj, won starschi sam wot hebje czini, moja 18letna holza je runje hischcze tak poskuchajna kaz ta najmenšha, kiz je 8 meshazow stara. Brut a kiz pola naš moda njesstej, dzeczj na klowo poskuchaja; tak moj muz tez myshli.“

„To dyrbi wuspéch mecz, hdnz muz a zona sa tu samu woteschtu czehnjetej“ — so mloda zona wupraji.

„A hdnz hym juntrocz wschelateje myshle, so doreczimoj, hdnz kmoj samoj. Dzeczj dyrbja hebi pschezo myshlicz, so stej macz a nan psches jene.“

„Ale hdnz so wam juntrocz nahle klowo w pschitomnosczj dzeczj wufunje“, prasheschche so Wonischowa, „my tola pschezo jenzjny njeskym, schto potom?“

„My swoje najlesche czinimy“, jmérom ta zona wotmolwi, „so bychmoy swoje dzeczj bohobojasnych a i dobom stromych czlowiekow woczahnytoj.“

„Ta pat tola mudrije schwapoze“, Scholczina i wotnom wołasche. „Nesch muz i khori a sakhuzba nej a wy dyrbjeli wasche rjane istwy wurumowacz a w malej komorzj bydlicz, knano hischcze fabrikkeho dzelaczerja na spanje wsacz, so byschcze neschto kroschom sakhuzili, schto potom? Za hym to wschitko pschetraka, scheczjo w jenej dzjerje a stara, mojeho muzowa macz, mysche teho. To beshche powetr (loft) druhdy tajki husty, so mohł krich wot njeho wotkracz, so by so najedł. Wofna njesmedzjachmy woczinicz khoreho

dla. Dość wschaf czejnjesche pschetoż we wofnach a durjach bėchu schmarli, psches kotrej hwiśdasche. Wot teho ma mój najstaršy Korla hubjenej woczji, dokeľ runje pschi wofnje lėhasche. Wowka huntorjesche Ɣo husto na Ɣmjerdzenie ale sčto pomhasche, thory a najmłodschi Ɣwoju potrzebnoścź wó istwje wobstarachu a Ɣmjerćź sprózna kaž bėch, Ɣebi njemózesche wote mnje žadacz, so w nozy won rumuwach. Mój bęchmój Ɣo teho dla husto swadziťoj, huojowa hromada wschaf bėšche psched durjemi. Masch troschťar pať, palenzowa blescha bėšche pschezo poľna a damasche Ɣo woľoľo, kuff palenza saczėri Ɣmjerdzenie, hłod a wobnoźnoścź. Wy na to wumrjeli nješřm.

(Pofraczowanie.)

Niczo sabyl.

„Aj! — Aj! Gladam ja prawje s mojimaj starymaj woczomaj?“ sawoľa stara Ğubnarťa, jako w nalėczu popoľdnju junťrocź psched łhėžnym durjemi stejesche a na dobo se saħrodny młody, wošmahnjeny matrosa fastupi.

Wjazny prajicź njemózesche, pschetoż młody muž bėšche ju woľoľo schije wsaf, a sawoľa wysťajo: „Wowka, to je pschekłapnjenje! Wy Ɣebi myšlicze, so ja kaž wodowa mysch po morju woľoľo pluwam a tu łhwilu steju psched wami, moja najľubšcha wowka, na to Ɣebi myšľiła njebyšćez?“

Snyšly radoscze psches wobliczo stareje žony bėžachu, potom schepťasche: „Sčto teź budze Marka prajicź, hdyź tebe woľada!“

Marka widzesche bratra; pschetoż wona na prosy stejesche, wona niczo njepraji, ale jejnej woczji Ɣwėczesčtej Ɣo w ľasnej radosczi.

Łsi ľeta bėšche Korla Ğubnarť wot domu prjecź byť a bėšche prėnje wulke puczowanie psches morjo do juźneje Afriki Ɣobu cžiniť.

Wowka jemu nuts ľasasche prajo: „Bój jeno nuts, ty Ɣy wėcze hłodny a ľacžny!“

„Łacžni Ɣmy my wodowe mysche pschezo“, Ɣmėjesche Ɣo Korla.

Wowka Ɣebi jeha wot horkach hacź deľe wobľada, kaž tu stejesche ruku wo Marku poľožiwšchi Ɣo Ɣmėjo a wješety. Łajki bėšche wón wulki narostł!

S łhwatkom ľandzenoścź nimo jejneje dušche łhwatasche. Muź bėšche jej ľahe semrjeť a Ɣyn bėšche jej doma wschitko wobstaraf. Potom bėšche Ɣo woženit, a teť dźesćzi, Korla a Marka, bėščtej womžyna radoscź. Na to pať bėšche czeľta ľrudoba pschisčła. Sa tydzeń bėšche Bóh tón Ğnješ Ɣyna a pschichodnu dźowku ł Ɣebi wsaf. Dźesćzi bėščtej jej na starośczi. Staroścze wschaf jej zenje cžiniťoj njebėščtej, ale Ɣame wješele. Łola Korlowa ľahe wotuczaza pschihilnoścź ł wodze a łodžam jej ľuba byla njebė. „Sa chzu na łodžach nasčeho łhėžora s woľakom bycź“, bėšche hjo jako maľy hólz prajit. Wowka wschitke strachi psched Ɣobu widzesche, kotrymž napschecźawo dźesčte, ale wona jemu njewobarasche, jako chžysche Korla woprawdze na morjo hicź. Wona bėšche prajila: „Łuby Ɣyno, dži s Bohom. Wón je tón Ɣamy na morju kaž na kraju.“

Łute wopomnjecza dźechu jej psches dušchu, jako hromadze do łhėze ľastupichu. Wóřny Ɣedžachu wó istwje woľoľo drjewjaneho bľida. Korla bėšche Ɣebi maľu trubtu ľapalit. Ł jeha nohomaj ľchczowľasche Ğmi, kotryž bėšche najprjedny na njeho poczuchaf a potom jeha ľašo ľesnaf.

Łuzny stłknywšchi Ɣedžesche tam wowka a poľľuchasche, jako Korla wo Ɣwojim puczowanju powjedasche, wo strachach, łiź bėšche pschėtrať, wo wsčėm, sčtož bėšche wobľadať a Ɣlyšchaf.

Łkóncžnje praji:

„Ły Ɣy wjeľe wobľadať, mój hólzo, wjeľe tajkeho, czehož byščtej Ɣo mojej woczji nastrožatej. Ły Ɣy teź wjeľe nasčoniť; nješřy dha pať teź niczo sabyl?“

Łħutnej a poľnej ľuboścze jejnej Ɣwėrnej wóczzy na młodženza hľadasčtej.

Łón jej ľrosny. Wón ju ľa ruku pschimny, maľtasche ju a praji: „Wowka, jako wotėndžech, ľeze prajila: „Dži s Bohom, mój Ɣyno, s tym Bohom a Ğnješom, łiź teź wichorej a dživim žolmam pohrosy a njeľabudź nihdy na modlenie. Sa to hšćezje wėm, kaž by to dženša bylo. Ł hľaj, hdyź na morju džiwe žolmy tať

wyšoko kaž twarjenje Ɣo ľbėhachu a łodź stonasche, Ɣym Ɣebi na moju womku pomyšľit a na to, sčtož je mi prajila. Na modlenie ľabyl nješřm.“

Łaź pschekłapnjenej hľadasčtej stareje žoninej woczji; wona praji:

„Łať je derje, mój Ɣyno! Ğėť mójesč teź s mėrom ľašo do Ɣwėta cžahnycź. Sčtož na modlenie njeľabudze, je ľachowany na morju a na kraju.“

M. Ğ.

Nėščto wo dwóřskim předarju.

Ğjebohi generalny superintendent dr. Ğoffmann w Ğarlinje bė s Württembergšće rodženy. Ğdyź bu wón do Ğarlina powoľany, dźesche ł njemu jedny s jeha pscheczelow: „Ğėť hľadaj, so ty w Ğarlinje twój s nješřubitš“. (Wón myšľesche na tamne ľnate Ɣľowo: Wón jo mój s ľľ, to chze prajicź, wón mój nėščto mójnje.) Sa to, so wón jo njeje šhubit, je teź Ɣľėdowaze s jeha žiwjenja: Łato generalny superintendent w Ğrusťej wotdzerža wón nėhdy teź žyrťwinu wšitaziu. Na jeneť tyd Ɣamny pschidžje wón do wšy hdyź bė wyšoki hrabia žyrťwiny patron. Łón bė ł czeľczi łnjeľa generalneho superintendenta wjeľe wošobnych łnjeľow a łnjeľnjow ł bľidej pscheprošľť. Pschi jėdži wobžarowasche Ğoffmann jara, so je w teľe wošadze telko ľkoržicź dyrťja wo hubjenym ľemšchilhodženju a wón ľkadžesche žyťej wyšokej šhromadžišnje jara na wutrobu, so dyrťjeli wschitzy to Ɣwoje cžinicź, so by Ɣo to poľėpschitko. Łich wėž je, s doľrym pschikładom ľudži ł temu napominacź; po tym wasčnyju bubža Ɣami žohnowani a žohnowanje wupschėłtrjeeź. Łajke łhrobke Ɣľowo Ɣo nėtotremužľuliz, łiź poroť ľa njeho derje cžujesche, njelubjesche. Wošebje Ɣo wyšoki hrabia prawje mjerľasche, dokeľ drje jara na Ɣwoje patronatšće prawo dzeržesche a wot njeho Ɣebi ani najmjeňšcheho wsacź njedasche, ale mjenje rodžesche wón wo dopjelnjenje Ɣwojich patronatšćich prawow. Duź Ɣo wón ľamolwjejo tať na hšcza wobroczi: wón ma drje prawo s tym, sčtož wón prajesche, ale wón, hrabia a jeha towaršchojo maja telko cžinicź a dla tyd wjeľe naleźnoścžow a wobstaranjow pschi najľėpsčej woli žaneje łhwile, pschezo ľemšchilhodžicź. Duź Ɣo doľtožny starý Ğoffmann se Ɣwojej žyťej wyšokosćzu ľbėhnywšchi hrabi se Ɣwojim mójnym hłobom pschimwola, łiź najwjeťšchu Ğarlinštu žyrťej hacź do poľľednjeho ľuczľta pjeľnjesche, „Wy nimacze žaneje łhwile, łnješ hrabia? ja Wam praju, Wy nimacze žaneje wėcžnoścze!“

Šhromadžišna je pjecza po tym jara cžicha byla. Derje, hdyź je to pomhaľo.

Wšchelake ł rospominanju.

Sčtož hješ Boha ľtuff pschemyšľi
Ł je we wsčėdnej starośczi,
S tym wjazny dohnycź njemóže
Ğacź horjo, ľrudne wumrjecze.

*
Łaňšcha modlitwa, wjecžorna modlitwa,
S nej wsčėdne žohnowanje pschikładza,
Łze na wsčėch pucžach pschewodža.

Łubi Šserbja a Šserbowki! ľkladujeze darň ľa Šserbšći Ğaczičny Dom a jeha łhofejownju!

„Łomhaj Bóh“ je wot nėťka niz jenož pola łnjeľow duchownych, ale teź we wsčėch pschėdawarňjach „Šserb. Ğowin“ na wšach a w Ğudysčinjje doľťacź. Na ľchťwóřcź ľeta ľlaczi wón 40 ny., jenotliwė cžisťla Ɣo po 4 ny. pschėdawaju.